

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
МОВНИЙ ВІДДІЛ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖВУЗІСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ЗАОЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МЕТОДИКА ТА СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

29 листопада 2022 року

Харків 2022

РОЗДІЛ № 4. ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА В УКРАЇНІ. СЛАБКІ ТА СИЛЬНІ СТОРОНИ. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.

Гаврилова І.М.

НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ. ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ 69-71

Рибчинський Є.О.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ВИКЛАДАЧАМИ З УКРАЇНИ В АЗІЙСКОМУ РЕГІОНІ 71-73

Соценко Н.Ф.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ 73-77

Шум О.К.

НОВІ ВИКЛИКИ ДО ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ:
ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА 77-81

УДК 378

Соценко Наталія Федорівна

Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця, Харків

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Дистанційна освіта пройшла тривалий історичний шлях розвитку.

Дослідженням вищезазначеної тематики присвятили свої праці Р. Гуревич, В. Биков, Н. Тверезовська, М. Жалдак, А. Кудін, А. Хуторський та інші [2, 6]. В сучасній науці існують різноманітні погляди на визначення хронологічних рамок історії розвитку дистанційної освіти, різні класифікації та різні визначення поняття [2, 3, 7]. Вітчизняні і зарубіжні фахівці одностайно сходяться на думці, що термін «дистанційне навчання» так до кінця і не закріпився в англійській літературі [Цит. по О. І. Огієнко]. Визначення, представлене у глосарію Національного центру статистики освіти Департаменту освіти США має офіційний статус в державних установах та законодавчих актах США на сучасному етапі.

Дослівно даний термін перекладається як «освітній процес, в якому студент і викладач є віддаленими один від одного у просторі чи у часі, або водночас у просторово-часовому вимірі. Курс навчання відбувається завдяки використанню синхронних та асинхронних засобів, до складу яких входять кореспонденція, текст, графіка, аудіо і відео, CD-ROM, он-лайн навчання, аудіо - і відео конференції, інтерактивне телебачення та факс» [7].

Зіставлення поглядів представників науки щодо концептуальних особливостей поняття дистанційна освіта дозволяє нам зробити висновок, що інтерпретація теоретичних засад цього поняття суттєво залежить від власної ідеологічної позиції того чи іншого науковця [7]. Використання поняття дистанційна освіта у широкому та вузькому розуміння дає змогу сучасним вченим називати різні хронологічні рамки історичного розвитку цього процесу.

Деякі дослідники вважають початківцем цієї галузі Яна Коменського (1592 – 1670), який 350 років тому ввів у широку освітню практику ілюстровані підручники [3<https://kerivnyk.info/istoriya-dystantsijnoho-navchanny>]. Інші дослідники відносять виникнення дистанційної освіти до XIX століття і пов'язують з іменами Ісаака Пітмана (Англія, 1840) та Чарлза Туссена і Густава Лангеншейдта (Німеччина, 1856) [1, 6]. На думку О. І. Огієнко, дана форма навчання набула офіційний статус лише в 1891 р. в США, коли при Чиказькому університеті Вільям Рейні Харпер (William Rainey Harper) заснував перший відділ дистанційного навчання.

На еволюцію дистанційної освіти, вважають дослідники, активно вплинув не тільки науково-технічний прогрес у технологіях суспільного виробництва та поширення інформації, але й рівень та спосіб життя соціуму. Вимоги, які висували індустріалізація, інформатизація та глобалізація суспільства, змінювали методи та форми дистанційного навчання. На сьогодні дистанційна освіта посідає чільне місце в структурі університетської освіти в усьому світі. Дослідники стверджують, що в кінці 1997 року діяло близько 1000 навчальних закладів дистанційного типу у 107 країнах світу та 50 мільйонів чоловік здобували вищу освіту у системі дистанційної освіти, а в 2023 році прогнозують 120 мільйонів чоловік [1].

У статті викладачів кафедри менеджменту Львівського торговельно-економічного університету подається інформація про світовий досвід використання дистанційного навчання і наводяться національні особливості. Так у США, Німеччині, Туреччині, Австралії та Китаї широко використовується телебачення. В Японії також функціонує державний «Університет в ефірі», де в певні години двічі на тиждень по телебаченню та радіо транслюються лекції з гуманітарних та природничих наук. В Іспанії до структури університету дистанційного навчання (UNED) входить система підвищення кваліфікації. Французький національний центр забезпечує дистанційне навчання в 120 країнах світу і ним користується 35 000 споживачів. [5].

Розвиток ДН в Україні, на думку Н. В. Жевакіної, можна поділити на два етапи – до визнання необхідності дистанційної освіти на державному рівні та після прийняття відповідних нормативних документів [Цит. по Огієнко О. І.].

Одним з перших серед вищих навчальних закладів, які почали розвивати дистанційну форму навчання, став Національний технічний університет “Харківській політехнічний інститут” під керівництвом професора В. М. Кухаренка (1995) (в 1997 р. в університеті було створено проблемну лабораторію ДН) та Харківський авіаційний інститут (1996) [7].

В Харківському національному економічному університеті імені С. Кузнеця з 2009 року працює сайт персональних навчальних систем (ПНС) ХНЕУ ім. С. Кузнеця, який визначається як самоутворюючий елемент дистанційного освітнього процесу [6]. Відділ електронних засобів навчання працює під керівництвом Романа Миколайовича Яценка, якому особисто належить значний внесок у розвиток ПНС. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця є платформою, що охоплює усі електронні навчальні курси ХНЕУ ім. С. Кузнеця, він призначений для створення та управління віртуальним навчальним середовищем з метою обміну навчальними матеріалами, проведення занять у режимі онлайн та оцінювання знань студентів. Сьогодні в освітньому процесі університету активно функціонують понад 1500 ПНС, а загальна середньодобова відвідуваність сягає 5000 користувачів. Починаючи з 2017 року сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця проводить доповнення власної розробки, які спрямовані на поліпшення зручності користувацького

інтерфейсу та розширення функціональності. Електронне видання складається з контентного та інтерактивного рівня.

Для зручності користувачів відділ електронних засобів навчання створив посібник з використанням технічного формату електронних видань Bookdown. Посібник містить покрокові інструкції роботи із сайтом ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця в обсязі, необхідному для ознайомлення із системою та для розроблення курсів різного рівня функціональності. Метою впровадження персональних навчальних систем в ХНЕУ ім. С. Кузнеця є забезпечення якості освіти шляхом змістового наповнення освітнього середовища, забезпечення однакового доступу учасників навчального процесу до якісних навчальних і методичних матеріалів незалежно від місця їх проживання та форми навчання, створення умов для персоналізації навчання, використання інформаційно-комунікаційних технологій [6].

Автор даної роботи є також розробником п'яти курсів для іноземних студентів, які навчаються в ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

З 2009 року відділ електронних засобів навчання ХНЕУ ім. С. Кузнеця проводить роботу з підвищення інформаційно-цифрової компетентності вчителів шкіл Харкова [6].

Література

1. Дистанційна освіта: пошуки і проблеми [електронний ресурс] URL: <https://www.slideshare.net/andreymalahov313/ss-48322102>. – Назва з титул. екрану. – Дата перегляду: 14.11.2022.
2. Історія розвитку дистанційної освіти у світі [електронний ресурс] URL: https://otherreferats.allbest.ru/pedagogics/01028330_0. – Назва з титул. екрану. – Дата перегляду: 14.11.2022.
3. Історія дистанційного навчання [електронний ресурс] URL: <https://kerivnyk.info/istoriya-dystantsijnoho-navchannya>. – Назва з титул. екрану. – Дата перегляду: 14.11.2022.
4. Коротка історія дистанційної освіти – психологія, педагогіка [електронний ресурс] URL: http://8ref.com/13/referat_13596.html. – Назва з титул. екрану. – Дата перегляду: 14.11.2022.